

Přednáška Voda v přírodní zahradě

V posledních letech, kdy se voda stává vzácností i u nás, se Výbor pro obnovu venkova Zastupitelstva obce Kyselovice rozhodl uspořádat přednášku na téma **Voda v přírodní zahradě**. Přednášky s volným vstupem (děkujeme za příspěvek Obci Kyselovice), která se konala ve čtvrtek 10. května 2018 v 18:00 hodin v restauraci R-Klub, se zúčastnilo celkem 16 občanů obce Kyselovice.

Naše pozvání přijal RNDr. Mojmir Vlašín, který vyučuje na katedře environmentálních studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity a zároveň je činný v Ekologickém institutu Veronica Hostětín.

Jak už naznačuje název samotné přednášky, převážně se hovořilo o vodě jako nezbytném stavebním prvku pro každou zahradu, zahrádku, sad i pole. V úvodu prezentace nám RNDr. Vlašín

Účastníky přednášky zaujaly mimo jiné domečky pro škvory – starý hliněný květináč vycpaný senem, zavěšený na stromě. Škvoři neumí létat, proto je nutné, aby se dotýkal kmene, nebo větve.

vysvětlil základní kritéria, podle kterých se hodnotí a stanovuje možnost získání certifikace/plakety „přírodní zahrada“. Samotná prezentace byla rozdělena do několika částí – voda, půda, rostliny a

živočichové, člověk a jeho vliv na životní prostředí. Poté jsme se již pustili do jednotlivých kapitol přednášky o příkladech získávání vody, porovnání spotřeby vody pro každodenní lidskou činnost, možnosti úspory této vody, sběr a možnosti uchovávání vody pro období jejího nedostatku atd., Jednotlivé kapitoly byly panem Vlašínem prokládány příklady z praxe.

Nakonec následovala diskuze, ve které nám přednášející ochotně odpovídal na naše dotazy a i účastníci si vyměňovali vlastní zkušenosti. Kdo měl zájem, odnesl si brožurky, vydané institutem Veronica, týkající se ekologické domácnosti, přírodních zahrad a jejich certifikace. Více informací naleznete v článku Malé okénko do problematiky ochrany životního prostředí.

Jitka Jančíková

Malé okénko do problematiky ochrany životního prostředí

Výbor pro obnovu venkova Zastupitelstva obce Kyselovice v rámci osvětové činnosti uspořádal přednášku RNDr. Mojmíra Vlašína na téma - Voda v přírodní zahradě. Protože příležitost dozvědět se něco nového, využilo jen šestnáct občanů, uvádíme zde to nejzajímavější, co jsme se dozvěděli.

Voda – problém současnosti

V současné době nás trápí sucho a vyhlídky do budoucna nejsou nijak optimistické. Co s tím?

Voda je surovina, která bude čím dál vzácnější, proto je potřeba si to především uvědomit a na základě toho změnit některé zažitě stereotypy. Především je velká škoda pouštět dešťovou vodu do kanalizace. Voda, která naprší na našem pozemku, by tam měla také zůstat, protože nám vzápětí může chybět. Vodu je vhodné jímat do nádrží a použít na zalévání právě v době, kdy se nám srážek nedostává. Dešťová voda je navíc výhodná v tom, že je chudá na soli, a proto nedochází k zasolování půdy a navíc neobsahuje chlor. Kromě toho je pitná voda příliš cenná na to, abychom s ní zalévali zahradu.

Dešťovou vodu lze dále využít na splachování toalety, praní, či údržbu domu (umývání podlah, auta atp.). Srážková voda je navíc měkká a nedochází tak k ukládání vodního kamene.

V těchto případech je ale nutné dodržovat určité zásady, jako je uskladnění vody na chladném a temném místě a také speciální filtraci. Především u nových nebo rekonstruovaných objektů se doporučuje umístit cisternu, nebo zásobník v zemi.

Jak na zahradě šetřit vodu?

- výsadbou stromů a keřů - kromě

produkční funkce stromy zlepšují mikroklima, dávají stín. Chladící výkon jednoho stromu je srovnatelný s chladícím výkonem klimatizační jednotky. Ta navíc spotřebovává elektrický proud, kdežto strom „jede“ na slunce.

- mulčování záhonů – zvyšuje se vlhkost, omezí se výpar vody, omezí se růst plevelů

Veškerá holá půda včetně cestiček je pokryta slámou a posečenou trávou. Snižuje se tak odpar vody a navíc se omezuje růst plevelů.

- vsakování – použití zpevněných ploch, které umožňují vsakování vody

- budování jezírek a vodních ploch – vodní plocha má chladicí efekt, navíc voda láká živočichy

Život v zahradě

Každý máme doma zahrádku, či zahradu. Máme pravidelně sekaný, téměř anglický trávník, vzorně vypleté záhony, vše uklizené. Vypadá to krásně, ale je v ní také nějaký život? V takové zahradě naše opečovávané plo-

diny napadají škůdci, kteří nejsou nijak regulováni svými přirozenými nepřáteli, a proto se musíme uchýlovat k používání chemických přípravků – pesticidů. Tyto postřiky kromě škůdců zahubí i užitečný hmyz, a navíc se rezidua chemických látek dostávají do půdy a ukládají se do plodin, které pak konzumujeme.

Dospělé pestřenky, nazývané též vosičky, se živí nektarem a pylem kvetoucích rostlin, ale jejich dravé larvy se krmí mšicemi, třásněnkami a dalším hmyzem parazitujícím na rostlinách.

V posledních letech se člověk vrací k přírodním procesům bez chemie a umělých hnojiv v takzvaných přírodních zahradách. Tyto zahrady hýří rozmanitostí a vytváří prostor pro život rozličných živočichů, kteří na zahradě udržují přirozenou rovnováhu. Tyto živočichy můžeme do své zahrady pozvat vytvořením vhodných podmínek k životu.

Zvířecí pomocníci

Ptáci – někteří ptáci hnízdí v dutinách stromů (sýkory, rejsci, brhlíci) a je možné pro ně vyrobit budky. Většina ptáků, jako kos, drozd, zvonek, či stehlík, ale hnízdí v keřích, proto je

Domeček pro hmyz poskytuje užitečným pomocníkům celoroční bydlení a úkryt před nepohodou. Tento domeček je koupěný, ale lze jej snadno i vyrobit. Fantazii se meze nekladou.

vhodné vysazovat na zahradě keře. Pokud máte dost prostoru, pomůže i hromada větví z ořezu stromů, které nevyhodíte, ale necháte na místě a postupně další větve přidáváte. V takové hromadě se ptáci uhnízdí a pomohou s mnohým škodlivým hmyzem.

Užitečný hmyz – na druhou stranu je mnoho druhů hmyzu pro naši zahradu požehnaním, jako např. sluněčka, zlatoočka, škvoři, pestřenky, lumci, stře-

vlíci, chalcidky, klopušky, páteříčci a další. Ti všichni dokážou zlikvidovat

celé armády nepřátelských mšic, larev a housenek. V dnešních „uklizených“ zahradách s pečlivě zastřiženým trávníkem a s minimem keřů a stromů to má užitečný hmyz velmi těžké. Nemá totiž kde bydlet. Jeho přirozeným prostředím bývají dobře chráněné temné štěrby – ať už na stromech, nebo pod nimi v kupce spadlého listí či v hromádce větví někde u zdi. Ten, kdo staré stromy vykácí (a nové ani nevysadí), zlikviduje jejich pařezy, vyklučí keře a z trávy sesbírá každé spadlé smítko, se nesmí divit, že při náletu mšic ho příroda nechá na holičkách. Jedinou možností, jak

tyto tvorečky do zahrady přilákat, je poskytnout jim příznivé podmínky k jejich životu. Stačí vyrobit (nebo zakoupit) hmyzí domeček, který jim zajistí celoroční bydlení a úkryt před nepohodou. Zatímco většině živočichů by rušné místo k bydlení v zahradě vadilo, hmyzu stačí, když jejich domeček bude chráněn před nepřízní počasí. Domeček postavíme nebo zavěsíme na vyvýšené místo tak, aby vletové otvory byly otočeny na stranu, kam svítí dlouho slunce.

Aby do domečku nepršelo, měl by mít střechu přetaženou přes vletové otvory. Takový domeček se stane lákavým především pro blanokřídlý hmyz, který v přírodě vyhledává mrtvé dřevo s otvory po dřevokazných škůdcích. Sluněčka, škvoři a zlatoočka se zabydlí v suché slámě nebo v senu, různé škvíry budou lákavé i pro pavouky, mouchy a brouky. Draví brouci či jejich larvy, které se živí drobným škodlivým hmyzem, se ale rádi zabydlí i v obyčejném ztrouchnivělém pařezu. Je jen na nás, abychom se s jeho přítomností na zahradě smířili.

Včely samotářky – jsou důležité opylovači ovocných dřevin, které létají i za nižších teplot než včela medonosná, nevadí jim ani déšť a pro pozorování dětmi jsou zcela bezpečné, neboť nemají žihadlo. K bydlení potřebují dutiny, do kterých kladou vajíčka. Škvoři – neoblíbený hmyz, ale velmi užitečný hlavně v boji proti mšicím. Rád má ale i vlnatky, svilušky a další drobný hmyz a jeho vajíčka. Pokud máme strom, nebo keř napadený mšicí, vyrobíme domeček pro škvory, který na strom, či keř zavěsíme. Škvor úkryt objeví a na stromě už zůstane a mšice bude ve velkém likvidovat. Domeček vyrobíme z květináče z pálené hlíny, provázku a trochy sena, či slámy a zavěšujeme dnem vzhůru tak, aby se dotýkal kmene, či větve. Květináč můžeme i podepřít dlouhými klacíky a postavit k rostlině, která potřebuje ochranu. Sluněčka – nejznámější a velmi užitečná, požírají mšice a mšicemi se živí i jejich larvy. Jen u nás se vyskytuje 70 druhů sluněček. Zlatoočka patří mezi vůbec největší konzumenty mšic. Larvy zlatooček mají kromě mšic v oblibě i housenky, larvy much, červce, svilušky a další drobné škůdce.

Není možné nemít na zahradě mšice vůbec, ale je možné je mít v únosné míře. S tím nám místo chemických postřiků mohou pomoci právě tito zvířecí pomocníci.

Hodí se vědět

Všechny druhy sluněček a jejich larvy se živí převážně listovými mšicemi. Jediná larva sežere před svým zakuklením 200 – 600 mšic.

Také pavouci jsou nepostradatelnými pomocníky v boji proti škůdcům. Například pavouk křížák vyhubí ročně zhruba 2 kg hmyzu.

Zatímco dospělé pestřenky, nazývané též jako vosičky, se živí nektarem a pylem kvetoucích rostlin, jejich dravé larvy se krmí mšicemi, třásněnkami a dalším hmyzem parazitujícím na rostlinách.

Drobný škodlivý hmyz je také potravou mnoha brouků – klopušky, hladěnky, stěvlíka.

Směšené kultury – nejlevnější ochrana před škůdci

Nejpřirozenější a zároveň nejlevnější ochranou pěstovaných plodin a prevencí před tzv. hmyzími škůdci je využívání smíšených kultur. Velké sku-

V záhonu rajčat jsou vysázeny aksamitníky (afrikány), které je ochraňují před hlísticemi.

piny rostlin stejného druhu jsou totiž v přírodě nepřirozené a „škůdci“ tu přicházejí obnovit rovnováhu. Zejména aromatické rostliny mají na sousední plodiny ochranné účinky. Např. celer chrání kapustu a zelí před dřepčíky, řeřicha zahradní omezuje výskyt mšice listové v rajčatech. Saturejka odpuzuje mšice od fazolí, tymián, máta peprná i rajčata pomáhají proti výskytu bělásky

Z domečku pro škvory na červeném rybízku vypadla sláma, proto bylo možno nahlédnout dovnitř. Uvnitř se ukrývalo cca pět škvorů.

zelného apod. Aksamitník ochraňuje rajčata před hlísticemi, cibule pěstovaná s mrkví je ideální kombinací, omezující výskyt nežádoucích much, květilky cibulové a pochmurnatky mrkvové. Pro odpuzení mravenců ze skleníku je vhodné vyset kerblík třebuli (mrkvovitá rostlina jemně vonící po anýzu).

Přírodní zahrada - zkuste se na vaši zahradu podívat z jiného úhlu pohledu I obyčejná zahrada může být malou přírodní rezervací, která: nabízí životní prostor živočichům, kterým ubývají úkryty v krajině; produkuje pro vás čerstvé a zdravé potraviny bez chemie; umožňuje celé rodině relaxovat, setkávat se a tvořit; je esteticky krásná a pestrá s množstvím různých stano-

višť; je místem pozorování, poznávání a učení se přírodním procesům.

Přírodní zahrada musí splňovat určitá kritéria, která je možno chápat jako rukověť, která nás touto zahradou provede. Tato

kritéria ukazují, jak jednoduché a jak důležité je dát v našich zahradách prostor přírodě.

Kdo je vyznamenán zahradní plaketou „Přírodní zahrada“, má všechny důvody k tomu, aby byl na svou zahradu pyšný – neboť taková zahrada je cenným příspěvkem k ochraně životního prostředí. Především si však budete vážit každého zvířete a rozmanitých rostlin, které si vaši zahrada právě zvolily za svůj domov.

Cesta k zahradní plaketě

Máte přírodní zahradu? Pomocí zahradní plakety můžete dát viditelné znamení toho, že ji obděláváte trvale udržitelným způsobem a že na ní hospodaříte ekologicky. Pokud vaše zahrada splňuje nejdůležitější kritéria přírodní zahrady, můžete se zapojit!

Přehled kritérií přírodní zahrady

Základní kritéria (musí být splněna všechna)

- ☺☺ nepoužívat pesticidy
- ☺☺ nepoužívat lehce rozpustná minerální hnojiva

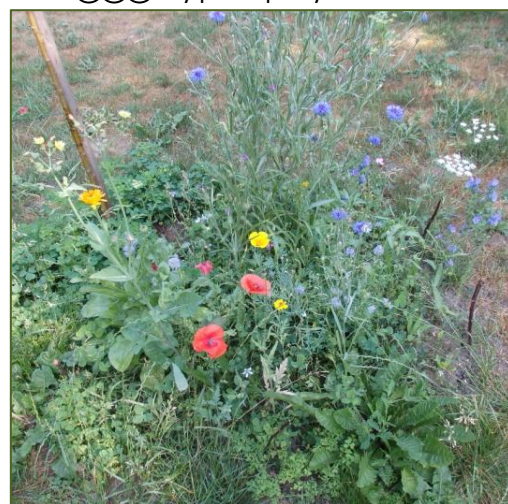

Majitelé zahrady, která splňuje požadovaná kritéria, mohou obdržet tuto zahradní plaketu. Ostatní se mohou kritérii přírodní zahrady alespoň inspirovat. Cesta od mountfiel-dovské zahrady s golfovým trávníkem a tújemi k přírodní zahradě trvá 2-3 roky.

☺☺ nepoužívat rašelinu k úpravě a obohacování půdy

Prvky přírodní zahrady (musí být dosaženo minimálně 5 ☺)

☺☺☺ živý plot z planých keřů

Malý ostrůvek květnaté louky v okolním posečeném a vyprahlém trávníku. Takový palouček si můžete založit i na své zahradě.

- ☺☺☺ přirozená louka, prvky louky
- ☺☺☺ ponechání divokých porostů
- ☺☺☺ divoký koutek

😊😊😊mimořádná stanoviště (vlhká nebo suchá)
 😊😊😊listnaté stromy
 😊😊😊květiny a kvetoucí trvalky
 Obhospodařování a užitková zahrada (musí být dosaženo minimálně 5 😊)
 😊😊😊kompost

😊😊😊“domečky“ pro zvířecí pomocníky
 😊😊😊využití dešťové vody
 😊😊😊užívání k přírodě šetrných materiálů a postupů
 😊😊😊mulčování
 😊😊😊zeleninové záhony a bylinky

😊😊😊ovocná zahrada a bobulové keře
 😊😊😊smíšená kultura/střídání plodin/zelené hnojení.

Magda Říková za pomoci textů Mojmiry Vlašiny, Přírodní zahrada z.s. a dalších

Oldřich Tillman

Profesor Oldřich Tillman.

V rozhlase na stanici ČR III – Vltava jsem vyslechl pořad, který mimo jiné připomínal nedávnou minulost Pedagogické školy v Kroměříži. V programu mluvil a vzpomínal Miloš Horanský – herec, režisér, básník, profesor AMU.

Zejména vzpomněl na svého profesora Oldřicha Tillmana – milého, dobrého, oblíbeného učitele češtiny a francouzštiny na kroměřížské střední pedagogické škole.

Oldřich Tillmann pocházel z Poděbrad. Do Kroměříže přišel jako učitel češtiny a francouzštiny na pedagogickou školu. Tady se seznámil se svojí budoucí manželkou, slečnou Věrou Mlčákovou z Kyselovic, která byla jeho studentkou. Po svatbě přišel do Kyselovic a bydlel tady s rodinou v domě č. p. 125 až do roku 1967, kdy v prosinci náhle zemřel. Prof. Tillman byl pohřben do hrobu svých rodičů v Poděbradech.

Manželé Tillmanovi měli dvě dcery – Věru a Helenu. Dcera Věra se v roce 1965 provdala za Jiřího Valtra z Kroměříže. Z Kyselovic se odstěhovala v roce 1966. Dcera Helena byla na studiích v Praze. Za ní se její matka paní Věra Tillmanová z Kyselovic odstěhovala v roce 1972.

Na Pedagogické škole v Kroměříži společně s kolegy organizovala prof. Jitka Dvořáková večery poezie z vlastní tvorby studentů. Tyto aktivity organizovali v rámci činnosti Klubu přátel poezie.

vali v rámci činnosti Klubu přátel poezie.

Když náhle zemřel prof. Tillman, který se podílel na činnosti Klubu, byl další ročník školní soutěže přednesu poezie v roce 1968 na jeho počest pojmenován Memoriálem Oldřicha Tillmana. Na následující ročník byly již přizvány další pedagogické školy z celé ČSSR. Ustálil se název soutěže: Memoriál Oldřicha Tillmana.

Poslední ročník Memoriálu Oldřicha Tillmana se konal v Kroměříži v roce 1980. Od následujícího ročníku se pedagogické školy začaly střídat v organizování akce. V roce 1981 dostala akce nový název Celostátní soutěž SPGŠ v uměleckém přednesu poezie a prózy pro děti. Od 15. ročníku v roce 1982, který se konal v Mostě, se ustálil nový název Pedagogická poema. Celý název zněl Pedagogická poema, celostátní soutěž středních pedagogických škol v uměleckém přednesu.

A tak připomínám Kyselovského občana Oldřicha Tillmana, který by se měl zapsat do povědomí naší obce.

Antonín Hudeček

Varhany pro katedrálu sv. Víta a Václava a Vojtěcha v Praze

V roce 1968 jsme si připomínali 100. výročí položení základního kamene pro stavbu Národního divadla v Praze. I naše blízké okolí vyslalo do Prahy jeden z mnoha kamenů z celé vlasti. Iniciátorem daru kamene byl pan František Skopalík – starosta obce Záhlinice, říšský a zemský poslanec. Skopalík byl přítomen této slavnosti a dovezl do základů kámen z obecní skály záhlinické s nápisem Záhlinice na Moravě, Vlasti, tobě ku oslavě! Na stavbu Národního divadla byla vypsána sbírka. Ta se konala po celé vlasti, v každé vesničce. I sebemenší dar byl zaznamenán.

Po zhlédnutí celé řady sběrných listů jsem nikde nenašel dárce z Kyselovic. Tak mě to mrzí! Ale v současné době

máme možnost přispět svým darem na postavení nových varhan pro katedrálu sv. Víta a Václava v Praze. Při sbírce v našem kostele v neděli 26. listopadu 2017 bylo od farníků vybráno 8.100 korun. Mám radost – snad se objevíme v seznamu dárců!

Svatovítské varhany vyrábí a staví španělská firma. Plánovaná cena je 80 milionů korun. Ze současných zpráv víme, že na darech bylo již vybráno 60 milionů korun. K dárcům se přidávají také naše města. Zastupitelstva rozhodla, že darují na varhany 1 korunu za každého občana.

Vzpomínám na vlkošského faráře otce Vavřince Mitáčka, který mě kdysi řekl: „Když začneš dílo pro Boha a ve

jménu Božím, Bůh se postará, aby bylo dokončeno“.

Rád bych ještě připomněl, jak se mnohdy i ateisté podílíme na darech pro dobré věci.

Tříkrálová sbírka v Kyselovicích vynesla 13.580 korun.

Sbírka na Haléř sv. Petra 3.300 korun.

Kyselovští farníci darovali peníze na svůj schod k bazilice na sv. Hostýně.

Určitým obnosem jsme přispěli i na výrobu nových hostýnských zvonů.

Ať se stále daří – Bože Zdař!

Antonín Hudeček